

Tæt på Barnet

Dansk Socialrådgiverforenings forslag til Barnets Lov

Statsministerens nytårstale 2020 satte alvor på løfterne om at ville være børnenes regering – alle børns regering. Mette Frederiksens store opmærksomhed på de udsatte børn og løftet om en helt ny Barnets Lov blev med glæde modtaget hos os i Dansk Socialrådgiverforening.

Glæden skyldes, at vi er helt enige i, at der er behov for grundlæggende at løfte en klar og høj stemme for de børn og unge, der har behov for støtte. Glæden skyldes også, at vi synes, at der er behov for at stå bedre og mere ansvarligt sammen og opnå synlige resultater, mere succes for de udsatte børn og unge og bedre forløb også for børn og unge med funktionsnedsættelser. Og endelig skyldes glæden, at der er et stort behov for at fokusere på de rammer og vilkår, som de fagprofessionelle – særligt socialrådgiverne – omkring børn med særlige behov har.

En klar og prioriteret regeringsdagsorden og en helt ny lov - det giver muligheder.

Der er meget, der kan lade sig gøre i de nuværende bestemmelser i serviceloven. Vi har i de seneste år set kommunale omstillinger og en praksis, som formår at sætte fokus på en tidlig indsats og sætte ind med støtte til børn og familier tidligere. Helt grundlæggende mener Dansk Socialrådgiverforening, at den rigtige vej at gå er en tidlig og forebyggende indsats i et tværfagligt samarbejde med almenområdet med fokus på barnets udvikling og læring. Der er uudnyttede potentialer i denne tilgang, og det er vigtigt, at denne udvikling fortsætter. En ny Barnets Lov skal være understøttende for denne tilgang og udvikling.

Når det er sagt, så ser vi også mange eksempler på praksis på området, som ikke er god nok. Vi ser nogle resultater for børn og familier, der udebliver. Vi ser et samarbejde med forældre, der ofte er mere præget af konflikt end netop samarbejde. Vi oplever dagligt en kommunal omsætning af servicelovens bestemmelser, der af hensyn til de økonomiske vilkår og grundet det kommunale råderum giver minimale muligheder og stramme rammer om den indsats, der burde være en investering i vores fælles fremtid – børnene. Vi ser eksempler på kommunal praksis, der er mere optaget af at vinge af ved 'loven er opfyldt' end at levere kvalitet til børn og familier. Og ikke mindst ser vi en kommunal praksis, hvor socialrådgiverne på børne- og ungeområdet har utroligt vanskelige vilkår for arbejdet. De har for mange sager og for lidt tid til børn og familier, de mangler løbende opkvalificering, og de har ikke et fagligt råderum. De er stressede, der er stor

udskiftning blandt kollegerne, og arbejdet er fagligt utilfredsstillende. Mange steder har de simpelthen ikke rammerne til at levere den kvalitet, som børn og familier bør have.

Med andre ord deler vi klart regeringens opfattelse af, at vi kan gøre det bedre.

Der er brug for en ny tilgang til børneområdet. En tilgang, hvor inddragelse af og empati med børn og unge er omdrejningspunktet. Hvor vi laver en ny lov til dem med det udgangspunkt – og bruger det bedste fra den praksis, vi har i dag.

Der er også brug for, at vi fastholder og udvikler støtten til forældrene – for børnenes skyld. Forskning og erfaringer fra børnene selv viser, at forældre er vigtige for børn, også selvom forældrene er en del af børnenes problem.

Dansk Socialrådgiverforening giver i dette udspil – sammen med en lang række medlemmer, der arbejder med børn, unge og familier i praksis – bud på nogle vigtige elementer til en Barnets Lov.

Vi har forslag til, hvordan vi i langt højere grad kan sikre børn en tidlig indsats, og at børns stemme bliver forstærket ved mere inddragelse og mere indflydelse. Vi foreslår et nyt system for den måde, vi udreder og tildeler hjælp og støtte på. Og derudover har vi en række andre forslag til revision af de nuværende regler til brug for en kommende Barnets Lov.

Forslagene bygger på viden om god praksis på området. Kommuner der arbejder visionært med at fremme indsatsen overfor børn og familier på tværs af det sociale og det almene område – herunder kommuner, der har deltaget i frikommuneforsøg.

Forslagene bygger på det mindset, at den kommende Barnets Lov skal give mening både for børn, unge og forældre, der er udfordret af sociale problemer, og for børn og unge med funktionsnedsættelser.

Vores forslag til en ny Barnets Lov kræver selvklart, at der arbejdes videre med dem. Vores udspil må betragtes som retningsgivende, herunder er der forslag, som mere hensigtsmæssigt vil kunne omsættes via nationale kvalitetsstandarder fremfor egentlige lovforslag. En del forslag kræver tværsektorielle indsatser som et afgørende element. Dansk Socialrådgiverforening ser meget gerne, at den kommende Barnets Lov bliver en slags børnenes Hovedlov. Dansk Socialrådgiverforening og vores medlemmer bidrager naturligvis meget gerne til det videre arbejde.

Mads Bilstrup,
formand, Dansk Socialrådgiverforening

Ditte Brøndum,
næstformand, Dansk Socialrådgiverforening

Notat 1

Børnenes inddragelse og rettigheder er centrale

Den forebyggende og tidlige indsats

med forslag om:

- Børnenes Indgang
- Skole- og dagtilbudssocialrådgivere

Inddragelse af barnet – grundlaget for Barnets Lov

med forslag om:

- Formålsparagraf om børns inddragelse
- Ret til en fast myndighedssocialrådgiver
- Børns ret til kontinuitet
- Barnets ret til en professionel bisidder
- Digital kommunikation bør fremgå af Barnets Lov
- Sagsakterne skal gøres mere tilgængelig for børn, og børns synspunkter skal systematisk fremgå af dem
- Ret til at blive kontaktet hver 3. måned, når man er anbragt
- Barnets livsbog til anbragte børn
- En 'base' til anbragte og tidligere anbragte til fremme af deres netværk

Støtte til forældrene er også til barnets bedste

med forslag om:

- Udvikling og formidling af indsatser til forældre støtte
- Skærpet lovgivning om forældre støtte

Notat 2

God sagsbehandling – og en ny måde at arbejde på

Et nyt system til undersøgelse og handleplan

med forslag om:

- Flowet i det nye system
- Alle sager starter med en screening
- Børneplan / ungeplan

Bedre rammer for sagsbehandlingen i børnesagerne

med forslag om:

- Loft for det gennemsnitlige sagstal i loven
- Introduktion til nyansatte
- To socialrådgivere på de vanskelige sager
- Supervision i børnesagerne
- Obligatorisk kompetenceplan og efter- og videreuddannelse

- Pulje til uddannelse af fagspecialister

Principper for en ny indsatsvifte

med forslag om:

- Gennemsigtighed og overblik i forhold til tilbud
- Et kommunalt ansvar for et anerkendende system
- Differentiering i opfølgning på støtte
- Mere helhedsorientering

Underretninger

med forslag om:

- Nedsættelse af straf for ledere ved manglende underretninger
- De særlige regler om underretninger ved skolefravær og den efterfølgende økonomisk straf af forældre bør afskaffes

Notat 3

Kvalitet i og effekt af anbringelser

med forslag om:

- Styrkelse af plejefamilieområdet
- Fleksible og lokalt forankrede døgntilbud
- Specialeplanlægning
- Stop for muligheden for at trække profit ud af det private døgntilbud
- Forskning i de gode anbringelser
- Skærpelse af reglerne om skolegang i forhold til anbragte børn
- En koordineret skoleplan

Notat 4

En god overgang til voksenlivet for udsatte unge

med forslag om:

- Klare målsætninger for indsatsen for udsatte unge:
- Ungeplan til udsatte unge fra 15 til 25 år
- De unge skal have bedre uddannelsesmuligheder og en god start på arbejdsmarkedet
- Efterværn og sikring af SU til unge i efterværn
- En 'base' til anbragte og tidligere anbragte

Notat 5

Anbringelser og adoptioner uden samtykke

Beslutninger og foranstaltninger uden samtykke

med forslag om:

- Beslutninger før barnet er født
- Begrænsning af mulighederne for at tage sager op i Børn og Unge-udvalget
- Børn og Unge-udvalg

Mere permanente anbringelser

Adoption uden samtykke

med forslag om:

- Justeringer

Notat 1

Børnenes inddragelse og rettigheder er centrale

Børn og unge skal både formelt og reelt ses og mødes på de behov, de har. Børn er i deres egen ret, og de skal inddrages i størst muligt omfang. Der skal kunne etableres en dialog med børnene på deres præmisser og være mulighed for at tage processer og beslutninger i deres tempo. DS foreslår, at børnenes adgang til støtte sikres både ved, at børnene får deres egen indgang til kommunen via 'Børnenes indgang', og ved at skole- og dagtilbudssocialrådgivere bliver obligatoriske for alle kommuner. DS foreslår også, at der indføres en række konkrete tiltag i Barnets Lov, der giver børn ret til inddragelse og ret til indflydelse.

Den forebyggende og tidlige indsats

Kommunen skal være tilgængelig og anerkendende i forhold til børn og unge. Børn og unge skal kende til og have let adgang til at opsøge kommunen. De skal vide, at kommunen også er deres, og at de trygt kan henvende sig. Det vil give børn myndighed og værdi, og det sikrer, at deres problemer kan opdages og afhjælpes tidligere.

DS foreslår:

Børnenes indgang

Barnets Lov bør fastslå en kommunal forpligtelse til at etablere en "Børnenes indgang", som er en nem, forståelig og enkel indgang til kommunen.

"Børnenes indgang" skal være den kendte og naturlige adgang for børn og unge, når der sker noget, hvor barnet har brug for akut hjælp, eller når barnet er bekymret og har brug for en voksen. "Børnenes indgang" i kommunen skal være tilgængelig stort set døgnet rundt og være en tydelig markør med telefonnummer og lokalt forankrede mødesteder på skolen, i boligområdet, på biblioteket mv. Børnene skal kunne henvende sig telefonisk, og "Børnenes indgang" skal være tilgængelig på de sociale medier herunder med en chat. Børn og unge skal have mulighed for anonymitet, når de opsøger "Børnenes indgang".

Kommunerne kan ved etableringen af "Børnenes indgang" bygge videre på de ordninger og erfaringer, de har fra den nuværende rådgivning efter servicelovens § 10.

Skole- og dagtilbudssocialrådgivere

Skole- og dagtilbudssocialrådgivere er udbredt i mange kommuner. De er ansat forskelligt og med forskellig myndighed. DS foreslår, at kommunerne skal forpligtes til at sikre børn og unge og de fagprofessionelle i dagtilbud og skoler, at de kan trække på en ordning med skole- og dagtilbudssocialrådgivere, så man kan opspore og handle tidligt og i fællesskab på begyndende problemer for barnet.

Hermed sikres det, at de fagprofessionelle i skoler og dagtilbud kan få hjælp i forhold til deres bekymringer og eventuelle underretninger vedrørende børn og unge, og at de kan støttes i at sikre børn og unge med behov for støtte, trivsel og læring. Desuden sikres det, at børnene og de unge har en socialrådgiver, de kender, som kan være opmærksom på deres trivsel og udvikling.

Inddragelse og rettigheder skal være centralt i Barnets Lov

Barnets Lov bør udformes med barnet som udgangspunkt, så børnene har reel mulighed for at forstå og få indflydelse på, hvad der sker. Det er et andet udgangspunkt end servicelovens, der er stringent juridisk og ikke indtænker, hvordan man samtidig skaber en dialog mellem systemet og børnene, som giver mening for dem. Ligesom "Børnenes indgang", så bør det nye system skabes ud fra børnenes behov og på en måde, som kan sikre dem indsigt i, hvad der foregår, og mulighed for at få indflydelse på det. Børnene skal have mest mulig indflydelse, afpasset efter alder og modenhed. Indflydelsen til barnet må naturligvis afvejes ud fra en grundlæggende respekt for det voksenansvar, som er centralt i børnesagerne, og for forældrenes ansvar for det umyndige barn. Dialogen skal foregå på barnets præmisser, og barnet skal kende sine rettigheder. På den måde vil kontakten til barnet og dets følelse af medejerskab styrkes.

Børnenes mulighed for at blive inddraget og få indflydelse vil generelt blive styrket ved det nye system for arbejdet med sagerne, som DS foreslår. Det er beskrevet i notatet 'God sagsbehandling – og en ny måde at arbejde på'. I det system skal man undersøge og yde indsats sideløbende, og alle aktører – også barnet – skal være sammen om at undersøge, aftale og følge op på forløbet. Det vil være centralt ved udarbejdelsen af børneplanen og ungeplanen. Ud over de formelle rettigheder, som DS foreslår nedenfor, vil selve den nye arbejdsform altså indebære en stærkere inddragelse af barnet i praksis.

Børnenes nuværende formelle rettigheder med hensyn til høring, samtykke, partsret og så videre, som fremgår af serviceloven, skal fortsat gælde. Tilsvarende skal forældrenes formelle ret til at beslutte mange ting for det umyndige barn respekteres.

DS foreslår:

Formålsparagraf om børns inddragelse

I Barnets Lov skal det tydeliggøres, hvad formålet med børns og unges inddragelse er. Følgende målsætninger om børn og unges inddragelse bør indtænkes i en ny formålsparagraf og i den tilhørende vejledning:

- Hjælpen til børnene skal så vidt muligt lægges til rette, så de kan være børn som andre børn og ikke være 'systemets børn', der skal passe ind i en systemverden og beskrives og forstås i systemets sprog.
- Barnet skal sættes i centrum, og barnets perspektiv på sig selv og sagen skal stå klart.
- Barnets stemme skal styrkes, det skal have ejerskab over sin egen fortælling og tryghed og sikkerhed om, hvad fortællingen bruges til, og hvem der får den.
- Det skal tydeliggøres, hvad vi vil børnene: Hvornår vil vi informere dem? Hvornår vil vi i dialog med dem? Hvornår fører vi tilsyn med deres forhold? Hvad har de indflydelse på? Og hvad får de af ansvar?
- Inddragelsen skal skabe aktiv forandring for barnet, som det selv får mulighed for at tage medejerskab og medansvar.
- Inddragelsen skal skabe et fællesskab om disse forandringer mellem barnet, forældrene, socialrådgiveren og de andre fagfolk med opgaver vedrørende barnet. Fællesskabet skal fungere ud fra en erkendelse af, at der er et voksenansvar for barnet, og at der skal træffes vigtige beslutninger, der i nogle tilfælde ikke vil kunne følge børnenes umiddelbare ønsker.
- Børns relationer skal tages alvorligt, og børn skal, i så stort omfang som det er muligt, have indflydelse på de personer og indsatser, de tildeles.

Ret til en fast myndighedssocialrådgiver

Børn og unge skal have ret til en fast myndighedssocialrådgiver, og der skal være procedurer for overlap eller anden sikker videregivelse, når det er nødvendigt med et skifte.

Der skal være tid til at tage processer og beslutninger i børnenes tempo. Det kan kræve flere samtaler og tid til at tale med børnene. Dialog på børnenes præmisser indebærer også mulighed for hjemmebesøg, og at barnet selv kan komme i kontakt med sagsbehandleren telefonisk og over nettet.

Børn og unge skal have ret til at kontakte socialrådgiveren med et direkte telefonnummer inden for normal arbejdstid (eller gennem sms). Og de skal

være med til at bestemme præmisserne for kontakterne – sted, set-up og så videre – så kontakten ikke nødvendigvis skal være i forvaltningen.

Børns ret til kontinuitet

Børn og unge skal have ret til at fastholde en relation (til en kontaktperson eller støtteperson) i forbindelse med overgange og skift i deres indsats. For eksempel når man går fra et sæt regler / en forvaltning til en anden, eller det kan være i forbindelse med skift i kommune.

Barnets ret til en professionel bisidder

I Barnets Lov bør der kun være én bestemmelse, der giver barnet ret til at pege på en person til støtte sig i sagen – en bisidder. Det bør gælde alle børn med en foranstaltning - også uden, at det er en anbringelse. Bisidderen skal støtte barnet i kontakten til myndigheden, oversætte det, der bliver formidlet, og forstærke barnets retssikkerhed.

Det bør være et mål at fremme en mere professionel bisidderindsats, som enten kan sikres via et bisidderkorps eller ved, at bisidderen har kompetencer og viden på anden måde.

Barnet skal have ret til at vælge sin bisidder som hidtil efter servicelovens § 48a.

Digital kommunikation bør fremgå af Barnets Lov

Kontakten til børnene og aftaler med dem skal kunne foregå digitalt, herunder gennem sociale medier. En sådan kommunikation skal formelt kunne anerkendes som dækkende og gældende i en børnesag.

Sagsakterne skal gøres mere tilgængelig for børn, og børns synspunkter skal systematisk fremgå af dem

Sagsakterne skal ændres:

- De skal – uden at miste værdi som sagsdokumentation – udformes, så det giver mening for en ung eller voksen.
- Der skal arbejdes med 'løbende aktindsigt', så man for eksempel efter et møde samler op og skriver ind i akterne sammen med de involverede.
- Der skal udvikles en adgang til sagsakterne for børnene og forældrene svarende til den, borgerne har til sundhedsoplysninger på Sundhed.dk.

Der skal bruges systematiske metoder til at få feedback fra børnene. For eksempel med Feedback Informed Treatment (FIT) til at evaluere og forbedre kvalitet og effektivitet af anbringelser, og til at give børnene mulighed for at reflektere over deres egen udvikling.

Ret til at blive kontaktet hver tredje måned, når man er anbragt

Anbragte børn og unge skal have ret til at blive kontaktet af socialrådgiveren som minimum hver tredje måned.

Barnets livsbog til anbragte børn

Det skal gøres obligatorisk at udarbejde en Barnets livsbog for anbragte børn. Den skal indeholde billeder, historier og eventuelt dokumenter, som samler vigtige begivenheder i et anbragt barns liv, i en form, som det kan tage til sig. Ikke mindst de gode og positive oplevelser. De professionelle omkring barnet skal bidrage til bogen, og kommunen skal have ansvaret for, at den udarbejdes.

En 'base' til anbragte og tidligere anbragte til fremme af deres netværk

Barnets Lov skal fastlægge en kommunal forpligtelse til at tilbyde alle anbragte og tidligere anbragte børn og unge en 'base'. Et sted som er et åbent tilbud om støtte og sparring i livet især i ungdomsårene og de første voksenår. Et sådant tilbud kan hensigtsmæssigt etableres ved samarbejdsaftaler med en eller flere frivillige organisationer, der kan stå for at etablere det.

Støtte til forældrene er også til barnets bedste

Forældre er vigtige for alle børn, også selv om forældre og familie kan være årsagen til de udfordringer, et barn har. Socialt arbejde med udsatte børn og unge i dag arbejder ud fra en forståelse af, at familien er meget vigtig. Forståelsen bygger på psykologisk viden om relationer og om børns tilknytning samt på forskning, der viser, at tidligere anbragte børn og unge langt overvejende kun har deres biologiske netværk – ikke mindst søskende – at trække på, når de som voksne skal leve selv. Derfor bør arbejdet med børn og familier tage udgangspunkt i et samarbejde - et medejerskab til fælles mål for barnet og familien. At tage udgangspunkt i barnet fordrer således, at vi støtter forældrene. Barnets Lov bør derfor også styrke støtten til forældrene.

DS foreslår:

Udvikling og formidling af indsatser til forældre støtte

Forældresamarbejdet og forældre støtten til børn og unge i udsatte positioner – herunder til forældre med børn, der er anbragt periodisk eller i en længere periode - skal fremmes. Der bør iværksættes initiativer, som kan udvikle denne indsats, og som kan udbrede kendskab til virksomme metoder og tilbud om forældre støtte og om helhedsorienteret familiearbejde.

Skærpet lovgivning om forældre støtte

Forældre til udsatte og anbragte børn og unge bør sikres en sammenhængende og massiv indsats, uanset om de via indsatsen skal gøres i stand til at varetage deres forældreopgave fuldt ud, eller om de skal være forældre på deltid, når børnene er anbragt. Barnets Lov bør sikre dette. Det kan for eksempel ske ved at få adgang til uvildig rådgivning og udbredelse af en støttepersonordning, som Mødrehjælpen foreslår.

Notat 2

God sagsbehandling – og en ny måde at arbejde på

En tidlig indsats overfor børn og unge er central både af hensyn til det barn eller den familie, der har søgt hjælp, og for at få et godt resultat. Der skal være en hurtig, smidig og fagligt kompetent sagsbehandling og en bredspektret indsats, der sættes ind helt fra sagens start. Der er behov for at styrke socialrådgiverne på børneområdet, hvis dette skal lykkes. DS foreslår et helt nyt system, der træder i stedet for den børnefaglige undersøgelse og handleplanen, vi foreslår, at indsatsviften gentænkes, at rammerne om socialrådgiverne forstærkes, og at deres vilkår forbedres, så de har tid og mulighed for at arbejde i den nye model.

Et nyt system til undersøgelse og handleplan

Der er brug for et system, som giver socialrådgiverne mulighed for hurtigt og enkelt at iværksætte hjælp og støtte til børn, der har behov for det. Den børnefaglige undersøgelse tager lang tid at lave, op til 4 måneder, handleplanen forlænger denne periode yderligere, og samlet set blokerer de nuværende regler og procedurer ofte for en tidlig indsats – og de er ikke velegnede redskaber til den grad af anerkendelse og inddragelse af barnet, vi efterlyser. Der er behov for et nyt system, som kan erstatte den børnefaglige undersøgelse og handleplanen. Der skal arbejdes med en anerkendende og ansvarliggørende tilgang til både børn og forældre.

Det er et afgørende element i det nye system, at der handles i sagen helt fra start - at der ikke er en passiv undersøgelsesperiode, men fra start er en aktiv kombination af undersøgelse og samtidig planlægning og handling.

Det nye system skal aktivt inddrage forældrene, børnene, netværket og de relevante fagpersoner i et forpligtende samarbejde. Der skal også så vidt muligt søges løsninger og etableres indsatser i barnets normale rammer med et stærkt fokus på skole, uddannelse og almene sociale aktiviteter. De fagpersoner, der tager sig af barnet der og i de sociale foranstaltninger, skal være vigtige i hele processen, og de skal være ansvarliggjorte og forpligtede. Det nye system skal være mere agilt, inddragende og helhedsorienteret i forhold til barnets udvikling.

Det nye system vil gøre det muligt at handle langt hurtigere, så barnet og familien vil kunne få tidlig og sammenhængende hjælp fra alle relevante aktører. Skolen, dagtilbuddet, sundhedsplejen og andre instanser, der skal tage sig af barnet i hverdagen, vil også hurtigere kunne få tværgående støtte til at løfte deres opgaver i forhold til barnet og familien. De vil ikke længere skulle opleve, at arbejdet med barnet og familien står stille, og at de er alene med deres opgaver.

Det nye system skal være mere enkelt, sammenhængende og gælde for alle bestemmelser om støtte i Barnets Lov - både de mindre og mere omfattende og både

støtte til børn og familier med sociale problemer og til børn og familier med behov for hjælp på grund af funktionsnedsættelser.

I det nye system sikres retssikkerheden for børn og forældre i de afgørelser, der træffes, dels i forbindelse med opsamlingen på screeningen og dels i forhold til de konkrete indsatser, der besluttet som led i børneplanen / ungeplanen. Det nye system forudsætter imidlertid i vid udstrækning, at der kan skabes enighed om mål og indgås en forpligtende samarbejdsaftale om indsatserne. Der skal i det videre arbejde med det nye system tages stilling til, hvordan uenigheder takles.

Det nye system forudsætter, at forældrene giver tilladelse til videregivelse af oplysninger. Det kan være udfordrende i et system, der i så høj grad skal baseres på et tværgående samarbejde. Disse udfordringer skal gennemtænkes i den endelige udformning af systemet.

Forslagene til et nyt system forudsætter, at socialrådgiverne både får rammer og ressourcer til at arbejde i det nye system, og at der bliver tid til at gennemføre den dybtgående omstilling, det vil indebære.

DS foreslår:

Den børnefaglige undersøgelse og handleplanen i Barnets Lov erstattes af et nyt system, der dynamisk kombinerer den nuværende børnefaglige undersøgelse og handleplanen.

Flowet i det nye system

Det foreslåede system vil indebære en beslutningsproces, der er delt i to:

- Først en umiddelbar konklusion efter en indledende screening, som beror på kontakt med skole osv. samt en børnesamtale mv. Konklusionen på screeningen er en afgørelse, og i nogle sager vil konklusionen være tilstrækkeligt grundlag for en indsats.
- Hvis problemerne er større, end det umiddelbart kan klares med en indledende screening og indsats, så skal forholdene yderligere undersøges, og der iværksættes en afdækning, der omsættes i handlingsmål i en børneplan / ungeplan, som afsluttes med en samarbejdsaftale mellem alle de parter, der skal arbejde med problemstillingerne. Herunder skole, PPR, sundhedsplejen mv. og så selvfølgelig forældrene og barnet ud fra dets alder og modenhed. Der skal samtidig være en ret og pligt for deltagerne i samarbejdsaftalen til at reagere, hvis de aftalte handlemål ikke overholdes, eller hvis de i

Øvrigt oplever, at der er grund til det. De indsatser, der sættes i værk efter Barnets Lov som led i samarbejdsaftalen, er en afgørelse, der kan påklages efter de gældende regler.

Det foreslåede system og beslutningsprocessen foreslås at kunne inddrage en bred palet af indsatser i serviceloven - både de nuværende forebyggende tilbud efter § 11, de kompenserende tilbud ved funktionsnedsættelser efter blandt andet §§ 41, 42 og 44 i serviceloven samt de fleste tilbud efter kapitel 11. De forudsættes videreført som en samlet vifte i Barnets Lov.

Det foreslås ikke, at det nye system afløser beslutningsprocesserne i relation til afgørelser uden samtykke. De foreslås stort set videreført uændret (se andet afsnit).

Det foreslåede system skal sikre en kortere og smidigere sagsgang og en meget hurtigere indsats for barn og familie. En konklusion på en screening vil både kunne være en afgørelse om støtte, som kan iværksættes umiddelbart, og, når der er grund til det, åbning af en dyberegående undersøgelse.

Barnets inddragelse er alene nævnt punktvis i nedenstående, idet inddragelsen er beskrevet i notatet om børnenes inddragelse og rettigheder. Forslagene i det notat tænkes gennemført parallelt med det foreslåede nye system.

Forældrenes og børnenes retssikkerhed vil generelt blive styrket i det nye system. Selve systemet bygger på en tæt og gensidigt forpligtende dialog, som i sig selv stiller forældrene og børnene bedre både ved undersøgelse, planlægning og handling. Ret og pligt til via samarbejdsaftalerne at tage initiativ til ændringer understreger yderligere retssikkerheden.

Forslaget til det nye system er ikke fuldt konkretiseret. De konkrete processuelle regler om afgørelser og ankemuligheder skal blandt andet gennemtænkes. (Det nye system er uddybet som idé i bilag 1)

Alle sager starter med en screening

Der igangsættes en screening, når en familie henvender sig med ønske om støtte, eller når kommunen får kendskab til/henvendelse om forhold vedrørende et barn eller en familie, der peger på et behov for støtte.

Underretninger skal fortsat behandles, som det er fastlagt i serviceloven. Herunder den særlige behandling af underretninger om overgreb mod barnet. Der igangsættes en screening, når kommunen efter modtagelsen af en underretning og behandlingen af den mener, at der kan være behov for en

vurdering af et muligt støttebehov hos barn og familie. Hvis der er behov for akut indsats, så må screeningen afpasses efter det.

Der skal laves en indledende screening inden for 2 uger/10 hverdage. Indholdet i screeningen skal være:

- Umiddelbare informationer fra professionelle omkring barnet.
- En samtale med barnet
- En samtale med forældrene
- Kontakt til de relevante parter så vidt, det er muligt. Hvis det er muligt, kan der afholdes et netværksmøde.
- En umiddelbar konklusion om sagens videre forløb. Konklusionen er en afgørelse med høring (som kan ske på et netværksmøde) og ankesmuligheder. Den skal indeholde:
 - En stillingtagen til eventuel videre undersøgelse af barn, familie og omgivelser
 - En stillingtagen til eventuel umiddelbar indsats og de mål, der er for denne
 - En stillingtagen til opfølgning i sagen (hvis sagen lægges til rette / fortsætter på dette niveau)

Hvis særlige forhold gør det nødvendigt – for eksempel ved problemer med at få kontakt til relevante parter eller tolk eller ved andre uafviselige forhindringer – så kan screeningen gennemføres på det foreliggende grundlag, om nødvendigt uden at alle samtaler eller kontakter er gennemført. I så fald skal det indtænkes i konklusionen om sagens videre forløb, hvordan det manglende grundlag for sagen hurtigst muligt skaffes til veje.

Sagen og indsatsen kan fortsætte på dette niveau med relevant indsats, hvis problemstillingerne skønnes at være afklaret, og der er tale om mindre omfattende støtte, som ikke vurderes at skulle strække sig over mere end 6 måneder. Hvis støtten vurderes at skulle løbe over en længere periode, eller hvis screeningens konklusion peger hen mod en mere omfattende indsats som for eksempel en anbringelse, så skal der umiddelbart efter screeningens afslutning iværksættes arbejde med en børneplan / ungeplan.

Børneplan / ungeplan

Børneplanen skal afsluttes, inden der er gået 4 måneder (fristen kan sættes til 6 måneder i de sager, hvor der skal udarbejdes en forældrekompetenceundersøgelse eller tilsvarende omfattende undersøgelser). Børneplanen er en sammentænkning af den børnefaglige undersøgelse og handleplanen.

Børneplanen skal indeholde:

- En undersøgelse af barnet og dets omgivelser – herunder indhentning af relevante dokumenter og af relevant specialiseret viden samt eventuelt en udarbejdelse af forældrekompetenceundersøgelse eller andre undersøgelser.
- En kortlægning af barnets og dets omgivers ressourcer og udfordringer.
- Afklaring af ønsker, drømme og mål for barnet og ønsker og mål for barnets omgivelser.
- En vurdering af, om der er behov for en skoleplan.
- Et forslag om den / de indsatser, som barnet og familien skal modtage.
- En plan for opfølgning med evaluering og revision af mål – hvis opfølgningen på børneplanen sker med en frekvens, der er længere end et halvt år, skal der være en særlig begrundelse for det.

Der skal så vidt muligt ske en aktiv inddragelse af forældrene, børnene og de relevante dele af det private og offentlige netværk omkring barnet i processen med børneplanen. Det er et bærende princip, at der skal være iværksat relevante indsatser, mens børneplanen udarbejdes. Det kan både være sociale indsatser, behandling af forskellig art samt de relevante indsatser i skole, dagtilbud, sundhedsplejen og så videre. Indsatserne skal ses i en helhed, og alle indsatser skal koordineres og aftales forpligtende.

Der afholdes som minimum en børnesamtale og et netværksmøde under udarbejdelsen af børneplanen. Derudover vil barnet blive inddraget i de konkrete aftaler om den indsats, det forventes at skulle modtage fremover (og som kan køre samtidig med undersøgelsesarbejdet), barnet vil have ret til at anmode om, at plan og indsatser tages op, hvis det mener, at der er behov for det (se nedenfor), og det vil i hele forløbet (som beskrevet i notatet om børnenes inddragelse og rettigheder) have direkte adgang til både den ansvarlige sagsbehandler og naturligvis til de pædagoger, lærere mv., som det møder i sin hverdag; personer, som også er involveret i og forpligtet på den indsats, der ydes i forhold til barnet og familien.

Børneplanens del vedrørende mål og opfølgning forelægges på et netværksmøde, hvor barnet, forældrene, netværkspersoner og relevante fagpersoner (herunder repræsentanter for foranstaltningerne, når de er besluttet) kan deltage. Denne del af børneplanen skal udmøntes i en forpligtende samarbejdsaftale, som kræver alles tilslutning [der skal tages stilling til, hvordan der reageres, hvis alle ikke er enige].

De parter, der har indgået samarbejdsaftalen, har ret og pligt til at anmode om en opfølgning, hvis de aftalte mål kræver en revision af indsatsen mellem opfølgningssmøderne, eller hvis de i øvrigt mener, at der er behov for det.

De indsatser efter Barnets Lov, der sættes i værk i tilknytning til børneplanen, skal bero på, at der træffes en afgørelse efter loven. Afgørelsen skal parthøres og vil kunne påklages efter de regler, der findes.

Der skal være ét sæt regler for børneplanen og ét sæt regler for ungeplanen (fra 15-25 år), fordi der - uanset at hovedprincipperne er de samme - vil være forskellige forhold, der skal tages i betragtning, herunder den unges adgang til sagen. Ungeplanen skal have et stærkt og forpligtende fokus på uddannelse, revalidering, job, sundhedsforhold, bolig, handicapkompenserende ydelser og anden støtte til at komme på plads i voksenlivet. Dermed skal planen også omfatte helt andre aktører, og der skal indtænkes andre lovkomplekser.

Bedre rammer for sagsbehandlingen i børnesagerne

I dag er sagsbehandlingen belastet af for høje sagstal, en alt for stor udskiftning af de socialrådgivere, der sidder med sagerne, for lidt hjælp til at klare de vanskeligste sager, og for dårlige muligheder for nødvendig kompetenceudvikling. Børns og unges inddragelse i sagen, en fleksibel og hurtig sagsbehandling med kvalitet og iværksættelse af en indsats tidligt i forhold til børnenes behov kræver, at der bliver bedre rammer for socialrådgivernes arbejde og bedre muligheder for kompetenceudvikling og specialisering.

Den nye arbejdsform med løbende, parallel undersøgelse og indsats, der foreslås ovenfor, og den ændrede inddragelse af børnene og de unge, indebærer en udvikling af socialrådgivernes opgaver i børnesagerne. Socialrådgiverne vil skulle arbejde mere fleksibelt og samtidig koordinerende, de vil skulle inddrage mange aktører direkte i arbejdet – herunder en større inddragelse af forældre og børn - og en del af arbejdet vil foregå uden for forvaltningen og med nye kommunikationsformer. For eksempel elektronisk med børnene. Det vil kræve en stærk faglighed, der vil skulle dække et opgavefelt med stadig udvikling af opgaver og muligheder.

DS foreslår:

Der bør indsættes et loft for det gennemsnitlige sagstal i loven

Sagstallet for den enkelte socialrådgiver skal sænkes betydeligt. Under den nuværende lovgivning bør sagstallet i gennemsnit nedsættes, så det svarer til DS' vejledende sagstal. I den nye Barnets Lov bør det vejledende sagstal vurderes efter de fremtidige opgavers karakter. Herefter bør der i loven fastsættes et gennemsnitligt maksimalt sagstal pr. socialrådgiver, som kommunerne er forpligtet til at overholde.

Introduktion af nyansatte

For at sikre en ordentlig introduktion af nyansatte socialrådgivere, så skal de have ret til et introduktionsforløb samt et mentorforløb på arbejdspladsen, som ruster dem til at kunne fungere på et højt professionelt niveau.

Introduktionsforløb bør have en varighed på minimum 1-3 måneder.

Mentorforløb bør have en varighed på minimum 9-12 måneder. Socialrådgivere, der lærer nyansatte kolleger op, skal have vilkår, der gør det muligt at gennemføre denne opgave. Herunder tilpassede/reducerede arbejdsopgaver og efteruddannelse inden for vejledning og coaching/mentoring/supervision.

To socialrådgivere på de vanskelige sager

Der skal være to socialrådgivere på svære sager. Socialrådgiverne skal have mulighed for at arbejde sammen med kolleger, når der er særligt krævende problemstillinger i sagerne. Socialrådgivere, der er nye på området, samt socialrådgivere, der har særligt farlige, belastende eller komplicerede arbejdsfunktioner, bør være to om arbejdet.

Supervision i børnesagerne

Socialrådgivere med børnesager skal have supervision for at sikre den praktiske professionsudøvelse, læring og faglige udvikling. Supervisionen skal have fokus på borgeren, socialrådgiverfagligheden og socialrådgiveren som person.

Obligatorisk kompetenceplan og efter- og videreuddannelse

For at sikre den nødvendige kompetenceudvikling skal alle socialrådgivere med børnesager have en skriftlig kompetenceudviklingsplan, der hvert år drøftes og revideres sammen med arbejdsgiveren. Alle socialrådgivere skal kunne deltage i efter- og videreuddannelse på vilkår, der giver tid og rum til at gennemføre uddannelsen og til at understøtte efterfølgende læring og transfer på arbejdspladsen.

Alle socialrådgivere med børnesager skal have en obligatorisk videreuddannelse. Den skal indenfor de første to år efter ansættelse på området som minimum omfatte de tre moduler i Socialstyrelsens 'Den sociale

diplomuddannelse – børn og unge’, der handler om inddragelse af børn, unge og familier; samtaler med børn, unge og familier samt tværprofessionelt samarbejde. Der skal skabes en pulje til vikardækning i kommunerne, så det bliver muligt for socialrådgiverne at gennemføre diplommodulerne.

Pulje til uddannelse af fagspecialister

Der skal afsættes en national pulje, hvor kommunerne kan få støtte til at uddanne fagspecialister, der som minimum skal have hele Socialstyrelsens diplomuddannelse.

Principper for en ny indsatsvifte

DS mener, at der er behov for at se på indsatsviften i forbindelse med Barnets Lov. *For det første* er der i kommunerne meget forskellig praksis, når det gælder støtte efter § 11 versus kapitel 11, og der er et udtalt ønske om, at den lovgivningsmæssige forskel mellem indsatser og bevillinger til § 11 og kapitel 11 gennemtænkes og gøres mere glidende. *For det andet* er der behov for at se på tværs af de relevante bestemmelser om indsatser, der ligger rundt i serviceloven, og samle dem på en mere overskuelig måde for børn, forældre, sagsbehandlere og andre relevante aktører. *For det tredje* synes logik og systematik i de paragraffer, der er til foranstaltninger efter kapitel 11, at være forsvundet gennem årenes mange lovændringer og tillægsparagraffer. Det er blevet uoverskueligt, og der er noget elastik i metermål over det hele, som ikke er hjælpsomt for hverken børn, forældre eller sagsbehandlere. *For det fjerde* er det problematisk og ikke fagligt velbegrundet, at regler om børnefaglig undersøgelse, handleplan, retssikkerhed og opfølgning i foranstaltninger efter kapitel 11 er ens, uanset foranstaltningens omfang og karakter. Det er heller ikke fagligt velbegrundet, at nogenlunde ens foranstaltninger er placeret og underlagt forskellige regler afhængigt af deres placering i serviceloven - foranstaltninger i § 11, i kapitel 11 eller i de paragraffer, der er målrettet børn og familier med funktionsnedsættelser.

DS foreslår:

Barnets Lov skal gentænke foranstaltningsviften. DS mener, at følgende principper bør være gældende:

Gennemsigtighed og overblik i forhold til tilbud

En klar opbygning og formidling af indsatserne bør give forældre og børn et godt overblik over hvilke tilbud, der kan gives til børn og familier. Tilbud til børn og

familier bør formidles på kommunens hjemmeside, og det bør undersøges, om der kan etableres en støttegaranti (det antal dage, der går fra visitation til iværksættelse af støtte) på de forskellige typer af tilbud og foranstaltninger.

Et kommunalt ansvar for et anerkendende system

De former for støtte (bortset fra rådgivning og vejledning), der gives via serviceloven bør alle kunne tildeles efter et agilt, handlingsorienteret og anerkende system (som skitseret med screening og børneplan / ungeplan).

Differentiering i opfølgning på støtte

Der bør være forskellige regler for den formelle opfølgning i sagerne, fordi der på tværs af de eksisterende regler om indsats er forskellige behov for opfølgning, hvor nogle børn og familier kan profitere af en meget tættere opfølgning end i dag, mens andre børn og familier har behov for, at der er mere ro og forudsigelighed omkring de beslutninger, der er truffet. Fastsættelsen af de nye opfølgingsregler bør ske ud fra en overvejelse af disse forskellige behov.

Mere helhedsorientering

I en ny indsatsvifte skal der tænkes sammenhængende og på tværs med hensyn til behov for støtte, og det nye system med screening og børneplan/ungeplan skal eksplicit lægge op til det nødvendige samarbejde mellem de sociale indsats efter Serviceloven og indsatserne i alment systemet – dagtilbud, skole, sundhedssektoren, uddannelsessystem, jobcentre og så videre

I en helhedsorienteret 'ungeplan' skal indsatsviften gennemtænkes ud fra de elementer, en sådan plan skal have. Herunder samspil med indsats i andre sektorer og lovgivninger – jobcentre, uddannelsesvejledning, sociale indsats for voksne, handicapkompenserende ydelser, psykiatri mv.

Indsatsviften kan udformes på mange måder. DS giver i bilag 2 et bud på en ny måde at tænke indsatsviften på. Den er formuleret med fire "trin" og kan være et eksempel til inspiration.

Underretninger

DS mener, at det eksisterende system for underretninger med frister mv. i store træk fungerer, og DS mener derfor, at de eksisterende bestemmelser skal samles og overføres til en ny Barnets Lov. Det er DS' opfattelse, at det i diskussionen om underretninger ikke er relevant at tale om flere eller færre underretninger. Det er derimod vigtigt at sikre, at underretningerne har en høj kvalitet. Det er DS' opfattelse, at en udbredelse af skole- og dagtilbudssocialrådgivere i kommunerne

dels kan hæve kvaliteten af underretninger, og dels kan skabe mere tryghed både hos fagprofessionerne og hos børn og forældre i forbindelse med underretninger.

Det er dog også DS' opfattelse, at den offentlige debat om underretninger har skabt nogle forestillinger om underretninger, som er problematiske og som bør imødegås. Vi vil derfor foreslå, at de regler, der blev gennemført i forlængelse af ghettopakken – øget straf af ledere for tjenstelig forsømmelse og særlige regler for underretninger ved skolefravær, trækkes tilbage.

DS foreslår:

Nedsættelse af straf for ledere ved manglende underretninger

De regler, der er gennemført i straffeloven, som giver mulighed for øget fængselsstraf til ledere ved tjenstlig forsømmelse, bør ændres, så straffen sættes ned til det tidligere gældende.

De særlige regler om underretninger ved skolefravær og den efterfølgende økonomisk straf af forældre bør afskaffes

Det er vigtigt, at der er et særligt fokus på skolefravær, og at skolefravær indgår som en del af iagttagelsespunkterne ved en vurdering af, om børn og unge har behov for støtte, så der er grundlag for en underretning. De særlige regler om krav om automatisk underretning ved 15 procent skolefravær og den dertilhørende økonomiske sanktionering af forældre bør fjernes.

Notat 3

Kvalitet i og effekt af anbringelser

Når samfundet påtager sig hele eller en del af ansvaret for børn og unges opvækst ved at beslutte en anbringelse, så skal børnene sikres en hverdag, der giver dem omsorg og støtte og giver dem gode muligheder for udvikling og for at komme optimalt videre i livet. Det gør vi ikke godt nok i dag, og derfor har DS en række forslag til at styrke plejefamilieområdet, understøtte den specialiserede indsats og til at forbedre vilkårene for læring for de anbragte børn og unge.

Udviklingen af anbringelsesområdet er de seneste fem-ti år gået mod en øget andel af plejefamilieanbringelser. Anvendelsen af plejefamilier til anbringelse og aflastning giver god mening i forhold til de bestræbelser, der er i den sociale indsats for at sikre inklusion og hverdagsperspektiv som en styrkende faktor for udsatte børn og unge.

Der er imidlertid stadig udfordringer på området. Udfordringer i forhold til, om plejefamilierne får den nødvendige støtte til deres opgave med det anbragte barn. Og der er problemer med at rekruttere tilstrækkeligt mange egnede plejefamilier.

De senest års udvikling af en tidlig og forebyggende indsats på børn- og ungeområdet har også medført en del ændringer af døgntilbuddene. Der er mange eksempler på døgntilbud og anbringelsesforløb, som mere grundlæggende tænker et helhedsperspektiv ind, som støtter børn og forældre fleksibelt i deres hverdagsarenaer, som har fokus på et læringsmiljø – også i relation til barnets placering i folkeskolen - og som tilbyder og udvikler den støtte, som børn og forældre ønsker.

Der er imidlertid også tydeligt, at der siden kommunalreformen på nogle områder er sket en afspecialisering af de indsatser og den viden, der tidligere lå i amtskommunalt regi.

Forskning og undersøgelser kan dokumentere, at læring, en god skolegang og en uddannelse er den stærkeste og vigtigste beskyttelsesfaktor for udsatte børn og unge. Dette til trods, så er det veldokumenteret, at der ikke er et tilstrækkeligt fokus på læring og skolegang, at forventningerne til udsatte børn og unges læring er lave, og at deres kapacitet i forhold til læring er undervurderet.

DS foreslår:

Styrkelse af plejefamilie- og netværksplejefamilieområdet

Kravene til kvalificering af plejefamilierne bør øges gennem mere uddannelse af plejeforældre. Herunder skal der sikres plejefamilierne en kvalificeret og tæt

støtte i starten af en anbringelse. De efteruddannelses tilbud, plejefamilierne får, skal være relevante og tilpassede til den opgave, plejefamilien har, herunder bør det sikres, at der er efteruddannelse og støtte til plejefamilier med børn med nedsat funktionsevne og behandlingsbehov.

Støtten til plejefamilieanbringelserne bør lovgivningsmæssigt sikres ved, at plejefamilierne får støtte gennem regelmæssige besøg. Enten fra et kommunalt korps af familieplejekonsulenter eller ved at knytte plejefamilierne til et ressourcecenter / familiehus / døgntilbud, en familieplejeforening eller lignende.

Fleksible og lokalt forankrede døgntilbud

Med Barnets Lov må der skabes bedre rammer for, at fleksible og lokalt forankrede døgntilbud kan udvikles i alle kommuner. Dermed kan anbringelser og døgntilbud tænkes ind i en helhedsorienteret støtte til børn og unge tæt på barnets hjemarena, hvilket betyder, at barnet kan fastholde skole, kammerater og netværk, og at afstandene ikke giver en oplevelse af eksklusion.

Specialeplanlægning

Den gennemgribende analyse af behovet for specialiserede indsatser til børn og unge, som er iværksat, skal have som mål at lave en national plan for de specialiserede indsatser og den specialiserede viden, der bør stå til rådighed.

DS mener, at en national plan for specialiserede indsatser og viden skal sikre, at de nødvendige indsatser og viden understøttes nationalt både fagligt og økonomisk. En videre- og kvalitetsudvikling af VISO med tilhørende visitation og finansiell understøtning kunne være en mulig model.

Stop muligheden for at trække profit ud af det private døgntilbud

Loven skal reguleres, så der stilles mere restriktive krav til selskabsform og organiseringen af de private tilbud, og så det ikke er muligt at hæve meget høje lønninger, betale store beløb til egen ejendom eller virksomhed eller på anden måde trække profit ud til formål, der ikke kommer de anbragte børn og unge til gode.

Forskning i de gode anbringelser

Der skal udvikles en plan for den forskning, der bør gennemføres på området. Det skal ske på baggrund af en forskningsoversigt af nyere dansk og udenlandsk forskning om anbringelser (en videreførelse af den forskningsoversigt, som SFI lavede i 2003). Forskningsprogrammet skal følges af en referencegruppe bestående af interessenter, tidligere anbragte og forældre til anbragte børn.

Det sociale område skal være meget mere vidensbaseret. Vi skal have mere og bedre forskning om anbringelser, som i højere grad tager udgangspunkt i den nutidige situation. Det skal være forskning, som både ser på beslutningsgrundlaget for en anbringelse, hvad der sker i anbringelsen, og hvad der skaber den gode anbringelse, samt hvordan der følges op. Og det skal være forskning, som både kvantitativt og kvalitativt ser på virkningerne af forskellige anbringelsesforløb og anbringelsernes indhold. Det er vigtigt at sikre, at anbragte børn og deres familier får en tydelig stemme i forskningen.

Skærpelse af reglerne om skolegang i forhold til anbragte børn

Det er positivt, at det i serviceloven er tydeliggjort, at kommunen skal tage hensyn til barnets eller den unges skolegang – herunder søge at undgå skoleskift – ved valg af anbringelsessted. Dette skal skærpes yderligere i Barnets Lov, og det bør følges op med yderligere tiltag, så samarbejde mellem skole og socialområdet også på tværs af kommunegrænser fremmes – blandt andet ved at PPR i barnets nye opholdskommune ansvarliggøres i forhold til den anbringende kommunes forberedelse af anbringelsen.

En koordineret skoleplan

Det bør i Barnets Lov være et krav, at der i forbindelse med screening og børneplanen/ungeplanen vurderes, om barnet/den unge har en ubrudt og velfungerende skolegang og hvis ikke, at der laves en skoleplan for barnet/den unge. Dette skal være en forpligtende plan, hvor mål, koordinering, ansvar og opfølgning aftales. Herunder skal der tages stilling til, om barnet/den unge skal omfattes af et program/ en indsats, der støtter skolefokus og lektielæsning. DS mener, at børn og unge bør have en ret til 2000 skoledage, og de bør derfor have ret til supplerende undervisning, uanset om de er ude over den skolepligtige alder – og de skal således have ret til supplerende undervisning, hvis de ikke har fået undervisning i det omfang, mens de var i den skolepligtige alder.

Notat 4

En god overgang til voksenlivet for de unge

Udsatte unge og unge med funktionsnedsættelser kommer alt for dårligt ind i voksenlivet, og det får ofte livslange følger. Det skyldes i høj grad, at de møder et meget usammenhængende system. Derfor skal det være en klar forpligtelse for alle aktører omkring de unge at hjælpe dem sammenhængende ud fra en tværgående ungeplan, der skal gå fra 15 til 25 år. Efterværn til anbragte unge skal forbedres markant, og de unge skal økonomisk behandles som andre unge.

Alt for mange udsatte unge og unge med funktionsnedsættelser får ingen uddannelse, så deres plads på arbejdsmarkedet bliver meget usikker. Mange har svært ved at styre deres økonomi blandt andet på grund af de meget lave sociale ydelser, så de får usikre boligforhold og risikerer at blive hjemløse. De unge kan også have et misbrug, de kan være ensomme og slås med helbredsproblemer (ikke mindst psykiske) eller med konsekvenserne af funktionsnedsættelser.

Samtidig er systemerne omkring dem usammenhængende, især når de unge fylder 18 og overgår til 'voksensystemet'. 18-årsgrænsen er ofte meget hård for udsatte unge. De skal så have hjælp fra mange love, der administreres af adskilte forvaltninger. Loven om sammenhængende kommunal indsats (KUI) forpligter kommunerne til at koordinere vedrørende de unges uddannelse. Men loven sikrer ikke ordentlig hjælp til at komme i uddannelse og til at gennemføre den, og den giver ikke muligheder for den øvrige sammenhængende hjælp, de unge ofte har behov for.

Derfor skal der skabes et system med langt bedre sammenhæng i indsatserne og mere ubrudte forløb. Det skal udmøntes i en ungeplan, der grundlæggende skal være en sammenhængende og håndholdt indsats fra de unge forlader folkeskolen til de er veletablerede i voksenlivet. Ungeplanen skal koordinere og samle indsatser fra hele det sociale system, uddannelsessystemet, sundhedssektoren, psykiatrien og jobcentrene. Ungeplanen skal omfatte alle unge, der har behov for støtte efter Barnets Lov og dække en ungs forløb fra 15 til 25 år. De forskellige sektorer skal forpligtes til at medvirke i den sammenhængende indsats om planen.

Unge vil normalt få støtte fra deres forældre i ungdomsårene og de første år som voksne. Især unge, der har været anbragt, mangler ofte den mulighed. Efterværnet skal råde bod på det ved overgangen fra anbringelse til livet som voksen. Efterværnet fokuserer dog primært på relationer og omsorg, og der er store forskelle på kommunernes praksis, så der er behov for at styrke efterværnet som led i ungeplanen for disse unge.

Endvidere er der udfordringer i forhold til de unges SU, når de fortsætter en anbringelse som efterværn. Da kommunen med anbringelsen betaler for den unges leveomkostninger, så er den unge ikke berettiget til SU.

DS foreslår:

Klare målsætninger for indsatsen for de unge

Indsatsen for udsatte unge og unge med funktionsnedsettelse skal bygge på nogle klare målsætninger, der skal gælde for alle de relevante love:

- Indsatsen i børne- og ungdomsårene skal have som mål at sikre de unges evne til at opnå størst mulig mestring i deres liv som voksne.
- De forskellige forvaltninger skal have en klar, fælles forpligtelse om at sikre de unge en sammenhængende hjælp til at komme godt ind i voksenlivet på lige fod med andre unge.

Ungeplan til udsatte unge fra 15 til 25 år

Kommunen skal med hjemmel i Barnets Lov udarbejde en samlet ungeplan for alle unge, der fylder 15 år, hvis de i forvejen har en børneplan og støtte efter Barnets Lov, eller hvis der opstår et behov for støtte efter Barnets Lov hos unge på 15 år eller ældre.

Hovedprincippet med hensyn til sagsgang og inddragelse følger principperne for en børneplan. Hvis behov for støtte opstår hos en ung på 15 år eller derover indledes der med en screening mv. Hvis den unge allerede har en børneplan, så er den grundlaget for udarbejdelsen af ungeplanen.

Den unge skal være med til at udarbejde planen, og skal så vidt muligt kunne se sig selv i den. Planen skal sammen med den unge føres a jour løbende og revideres mindst en gang årligt. Planen skal køre frem til den unge er 25 år, når det er nødvendigt.

Planens indhold:

- Planen skal rumme mål og planer for afslutningen i folkeskolen, for den fortsatte hjælp efter børnebestemmelserne (inkl. efterværn) og for overgangen til uddannelse, beskæftigelse og voksenliv. Planen skal koordineres med den indsats, der ydes efter Lov om kommunal ungeindsats.
- Barnets Lov skal gøre det muligt, at indsatser efter børneparagrafferne, der i dag stopper, når den unge fylder 18 år, kan videreføres i en overgangsperiode som led i en ungeplan, når det er vigtigt for en ung.
- Planen skal sikre de unge en bolig og støtte, hvis de risikerer at blive hjemløse.
- Planen skal støtte de unge i at gennemføre en uddannelse, og hjælpe dem med at komme i gang igen, hvis de dropper ud.

- Planen skal sikre de unge en god og stabil start på arbejdsmarkedet. Jobcentret har således en vigtig rolle i planen.
- Planen skal også sikre de unge støtte fra servicelovens voksenparagraffer, når de er over 18 år. Herunder relevante behandlingstilbud til for eksempel et misbrug.

Der skal udpeges en gennemgående og koordinerende sagsbehandler for den unge, der skal følge op på planen og støtte den unge i at gennemføre den. Den gennemgående sagsbehandler skal kunne få myndighed på tværs af lovene, så socialforvaltningen og jobcentret kan arbejde sammenhængende. Der skal også kunne overføres budgetansvar mellem forvaltningerne i relation til planen.

Det skal være obligatorisk for de forskellige forvaltninger at medvirke i den samlede ungeplan og i den koordinerede indsats.

De unge skal have bedre uddannelsesmuligheder og en god start på arbejdsmarkedet

Muligheden for revalidering til udsatte unge skal forbedres. Det skal tydeliggøres, at de er en del af målgruppen, og betalingsloven skal afskaffes. Den pålægger kommunen at betale for den unges uddannelse under revalidering, mens staten betaler for andre unge.

Unge, der dropper ud af folkeskolen eller anden uddannelse, skal senere kunne følge op på uddannelsen. Unge, der først sent bliver uddannelsesparate, skal have muligheder for at starte uddannelse senere. Skoleplanen skal være en del af ungeplanen, hvis den unge ikke har gennemført 9. klasse (alle børns ret til 2000 dages undervisning).

Efterværn og sikring af SU til unge i efterværn

Efterværn skal være en ret for alle anbragte unge, og efterværnet skal udvides til 25 år. Efterværn skal indgå i den sammenhængende indsats i ungeplanen.

Anbragte unge og unge i efterværn skal ligestilles med andre unge forsørgelsesmæssigt, så efterværn ikke afskærer dem fra at få SU under en uddannelse. Det må så indebære, at der fastlægges en egenbetaling for deres ophold på anbringelsesstedet.

En 'base' til anbragte og tidligere anbragte

Kommunen skal tilbyde anbragte og tidligere anbragte børn og unge en 'base', som er et åbent tilbud om støtte og sparring i livet: se notatet om børnenes inddragelse og rettigheder.

Notat 5

Anbringelser og adoptioner uden samtykke

De fleste anbringelser sker i samarbejde med børn og unges forældre. Der er dog en mindre del af anbringelserne, hvor det ikke er muligt at opnå et samtykke fra forældrene. Og der er også en meget lille andel af børn, som har forældre, der varigt ikke er i stand til at drage omsorg for deres børn, og hvor børn skal sikres et andet hjem i hele deres barndom. De børn og unge, hvor der enten ikke kan samarbejdes om deres anbringelser, eller hvor der er behov for et permanent - eller mere permanent - andet hjem, skal sikres mest mulig ro og stabilitet i deres forløb og i deres opvækst. DS foreslår, at der indføres nogle mindre justeringer i reglerne om anbringelse uden samtykke, at de barrierer, der er for at anvende bestemmelserne om længerevarende anbringelser imødegås og at der laves mindre ændringer i reglerne om adoptioner, så muligheden for frivillige adoptioner øges og således at børn og unge, der adopteres, har bedre kontakt med deres biologiske familie.

Beslutninger og foranstaltninger uden samtykke

Anbringelser af børn og unge uden samtykke sker hyppigere i dag end tidligere. Der er flere forklaringer på det. En forklaring kan være øget retsbevidsthed blandt både forældre og kommuner, så anbringelser, der reelt ikke er frivillige, i højere grad behandles som anbringelser uden samtykke. En anden forklaring kan være, at kommunerne gerne vil sikre mere kontinuitet og ro omkring barnets anbringelse via en beslutning om anbringelse uden samtykke.

Det må i langt de fleste børnesager, hvor en anbringelse er den rigtige løsning, være et mål via et gennemgribende og godt samarbejde mellem kommune og forældre at sikre en frivillig anbringelse og et samarbejde med forældrene om den. Et hurtigere, mere inddragende og fleksibelt system (beskrevet i notat 2) vil kunne fremme dette.

Men der er sager, hvor der skal ske en anbringelse uden samtykke. I disse sager er det et vigtigt hensyn, at der er mest mulig kontinuitet og ro for det anbragte barn. De eksisterende regler om sager uden samtykke fungerer i store træk. Men DS mener, at der er behov for, at man med Barnets Lov laver mindre ændringer af området.

DS foreslår:

Beslutninger før barnet er født

Det bør være muligt at træffe beslutninger med og uden samtykke, før barnet er født. Herunder bør det være muligt at træffe beslutning om valg af anbringelsessted, før barnet fødes.

Begrænsning af mulighederne for at tage sager op i Børn og Unge-udvalget

Genbehandlingsfrister skal ikke selvstændigt kunne ankes, så børn anbragt uden samtykke skal sikres mest mulig ro i deres sag. Det bør samtidigt undersøges, om det vil være muligt at sikre, at sager om samvær ikke virker forstyrrende for børn og unge anbragt uden samtykke.

Børn og Unge-udvalg

Børn og Unge-udvalget fastholdes i kommunalt regi, da det er vigtigt ikke at skabe nogle nye skift i behandlingen af børn og ungesagerne, som potentielt øger sagsbehandlingstiden og bryder kontinuiteten i sagerne. Der bør dog ses på sammensætning af og kommissorium for Børn og Unge-udvalgene. Og udvalgene bør understøttes med central vejledning om sagsindholdet i forskellige typer af sager, der føres for Børn og Unge-udvalgene.

Mere permanente anbringelser

Nogle børn har brug for en stabil anbringelse barndommen ud. Det gælder for eksempel, hvor forældrene varigt er ude af stand til at tage vare på barnet, hvor barnet har en primær og stærk tilknytning til plejefamilien, hvor der ikke er kontakt til forældrene, eller hvor kontakten til dem er skadelig for børnene.

Der findes allerede lovgivningsmæssige muligheder for at sikre stabile og mere permanente anbringelser. Der er mulighed for at anbringe børn under 1 år i 3 år uden krav om genbehandling af sagen, og det er muligt at videreføre en anbringelse uden tidsbegrænsning, hvis barnet eller den unge har fået en så stærk tilknytning til anbringelsessteder, at det vil være af væsentlig betydning for barnet eller den unge at blive på anbringelsesstedet (typisk plejefamilien).

Begge disse ordninger bruges i begrænset omfang – uanset at reglerne er lempet for et par år siden. Der er ligeledes lavet en evaluering af lovgivningen, der rummer forklaringer på, hvorfor reglerne ikke anvendes i større omfang.

DS foreslår:

Det undersøges, hvordan man kan realisere de intentioner, der lå bag indførelsen af disse ordninger, der åbner for mere permanente anbringelser, og dermed kan sikre ro om børn, som er anbragt i lang tid.

Adoption uden samtykke

I nogle ganske få og helt særlige situationer og livsomstændigheder kan der være grundlag for at vælge en adoption uden samtykke fra fødslen eller meget tidligt i barnets liv (adoptionsloven §9, stk 3). Det gælder i sager, hvor det er sandsynliggjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet (den nuværende ordlyd i loven). DS mener, at det må sikres, at disse tvangsadoptioner sker så skånsomt som muligt for barnet – herunder, at det kan sikres, at adoptionen ikke er forbundet med skift i den tidlige og primære omsorg.

DS mener, at en mindre andel af de anbragte børn har brug for et permanent anbringelse barndommen ud, og her kan dette for nogle være i form af en adoption uden samtykke på baggrund af, at barnet har opnået en tilknytning til plejefamilien, der kan være skadelig at bryde.

DS foreslår:

Lovgivningen ændres, så reglerne om samvær og åbenhed i forhold til de tidlige adoptioner gøres mere lempelige, dels for at sikre børnene en adgang til biologisk familie og slægt og dels for at gøre forældrene mere stemt for en tidlig adoption med samtykke.

Det skal indskrives i loven, at det skal være en forudsætning for at rejse en sag om tvangsadoption efter § 9 stk. 4, at der er et kvalificeret ønske fra plejefamilien om at indgå i et adoptionsforløb.

Plejefamiliernes muligheder for at få støtte efter adoptionen udvides, så der gives adgang til støtte efter udvalgte dele af servicelovens kapitel 11 uden en forudgående børnesag.

Der skal etableres flere typer af adoption efter § 9 stk. 4 – for eksempel adoption, der kan ophæves af barnet, adoption, som ikke indeholder regler om arveret og adoption, hvor der fortsat gives et vederlag til den tidligere plejefamilie.

Reglerne om samvær for adoptioner i plejefamilier bør lempes – dels for at sikre børnene adgang til søskende, biologisk familie og slægt og dels for at muliggøre at flere bliver frivillige og i samarbejde med den biologiske familie.

Bilag 1 (til notat 2):

Undersøgelse og handleplan

Der er flere problemer knyttet til den nuværende **børnefaglige undersøgelse** efter § 50 i serviceloven (BFU). *For det første* har der udviklet sig en tradition for lange og tunge børnefaglige undersøgelser, som kan blive så omfattende, at de ikke bliver læst i tilstrækkelig grad bagefter. *For det andet* indebærer undersøgelsen ofte passivitet, mens der udarbejdes en BFU – i måske 4 måneder. Den bliver dermed en barriere for en tidlig indsats, fordi der er tilbageholdenhed med at sætte indsatser ind, mens der undersøges. Og BFU'en bliver, når den er færdig, en stor 'konstant' i sagen, da det er svært at ændre den grundlæggende, når den er udarbejdet. *For det tredje* mangler undersøgelsen i tilstrækkelig grad en inddragende og anerkendende tilgang. Undersøgelsen er problemsøgende og fejlfindende – den skal dokumentere mangler – til de videre skridt. Og den er blevet myndighedens dokument. I praksis kommer BFU til at mangle aktiv inddragelse af forældrene, børnene og netværket – den udarbejdes til dels i forvaltningen, langt fra de mennesker, den omhandler. Endelig *for det fjerde* opleves BFU'en af nogle forældre som svær at skulle igennem, i værste fald som en stigmatiserende indgang til 'det sociale system', som man gerne vil undgå.

Der er også en række problemer knyttet til den eksisterende **handleplan**. *For det første* kan udarbejdelsen af handleplanen forlænge sagens gang og hindre iværksættelse af indsatser yderligere, idet handleplanen skal laves efter udarbejdelsen af BFU'en, og her er der også en frist på 4 måneder. *For det andet* er der kritik af de mål, der udarbejdes med udgangspunkt i BFU – de er ofte ikke brugbare, fordi de er for omfattende og ufokuserede (dækker alle undersøgelsens mange emner), for stationære, for banale og/eller for overordnede. Ydermere peger de ofte på problemer i tilknytning til barnet og ikke dets omgivelser. *For det tredje* mangler handleplanen en aktiv inddragelse af forældrene og børnene – den udarbejdes til dels i forvaltningen, langt fra de mennesker, den omhandler. *For det fjerde* er handleplanen ikke brugbar som en bro og et arbejdsredskab mellem myndighed og indsats, og ofte lægges handleplanen derfor i skuffen hos udføreren, og der udarbejdes en behandlingsplan for indsatserne i stedet.

Forslag til et nyt system

Den børnefaglige undersøgelse og handleplanen erstattes af et nyt system – en kombination af nuværende BFU og handleplanen.

Det er en afgørende forudsætning for det nye system, at der arbejdes ud fra en aktiv inddragelse af forældrene, børnene, netværket og de relevante fagpersoner. Systemet forudsætter en ny tænkning om deres roller. Mere direkte inddraget - og mere ansvarliggjort og forpligtede. Det er en anden forudsætning, at der så vidt muligt søges løsninger og etableres indsatser i barnets normale rammer med et

stærkt fokus på skole, uddannelse og normale sociale aktiviteter. De fagpersoner, der tager sig af barnet der, er derfor vigtige i hele processen. Det foreslåede system vil således være meget mere agilt, inddragende og helhedsorienteret i forhold til barnets udvikling.

Sagsbehandleren har det overordnede ansvar i sagen, herunder for, at der både undersøges og handles på de afdækkede forhold. Det er et vigtigt element i det foreslåede system, at der handles i sagen helt fra start, så der ikke er en passiv undersøgelsesperiode men fra start en aktiv kombination af undersøgelse og samtidig planlægning og handling. Det gør planlægningen og handlingerne langt mere dynamiske. Og det foreslåede system betyder, at der bliver handlet hurtigere i sagerne, og at barnet og familien får støtte tidligere. Det samme gør skolen, dagtilbuddet og de andre steder, der skal tage sig af barnet i hverdagen.

Det foreslåede system vil indebære en beslutningsproces, der er delt i to:

- Først en konklusion efter en indledende screening, som beror på umiddelbar kontakt med skole mv., en børnesamtale, en forældresamtale og en kontakt/møde med relevante personer i netværket. Både de relevante professionelle – lærer, pædagog, sundhedsplejerske, PPR-psykolog, skolesocialrådgiver mv. – og private. Konklusionen er en afgørelse, der kan påklages.
- Dernæst, hvis problemerne er større, end det umiddelbart kan klares med den indledende screening og indsats, så skal forholdene yderligere undersøges. Undersøgelsen skal hele tiden udvides og gå dybere, når man kan se, at det er nødvendigt. Ved mere omfattende og længerevarende indsatser skal der, som konklusion på de gennemførte undersøgelser, laves en børneplan / ungeplan (en afdækning, der omsættes i handlingsmål), som afsluttes med en samarbejdsaftale. Der skal samtidig være en ret og pligt for deltagerne i samarbejdsaftalen til senere at reagere, hvis de aftalte handlemål ikke overholdes, eller hvis der i øvrigt er grund til det. De indsatser, der sættes i værk i tilknytning til børneplanen / ungeplanen og samarbejdsaftalen, skal underlægges de regler, som gælder for en afgørelse med dertil hørende parthøring og mulighed for at klage. Der vil formodentlig være mindre skriftlighed og dokumentation i det foreslåede system, men retssikkerheden for barnet / den unge vil blive øget med forslaget.

Uanset at det foreslåede system (sammen med forslaget til ny indsatsvifte) kan fremstå komplekst, så er det et realistisk mål, at det i praksis vil være mere enkelt og forståeligt for alle parter, at det vil fremme en helhedsorientering, fordi det er et system, som skal virke med en meget bred vifte af tilbud efter Barnets Lov. Det er et system og en beslutningsproces, som både skal anvendes i forhold til de nuværende forebyggende tilbud efter § 11 og for de kompenserende tilbud ved

funktionsnedsættelser efter blandt andet §§ 41, 42 og 44 i serviceloven samt for de fleste tilbud efter kapitel 11.

Man kan måske også modvirke oplevelser af, at starten på en sag er stigmatiserende, ved at BFU efter § 50 afskaffes, og man i stedet undersøger ud fra de konkrete forhold i sagens forløb og yder indsats ud fra det. Den foreslåede proces vil ydermere kunne overflødiggøre bestemmelserne om misbrugshandleplan og delvist bestemmelserne om de særlige aktiviteter i serviceloven i forbindelse med kriminalitetstruede børn og unge.

Det foreslås ikke, at det foreslåede system kan afløse beslutningsprocesserne i relation til afgørelser uden samtykke. De vil skulle fortsætte som hidtil.

Barnets inddragelse er alene nævnt punktvis i nedenstående. Børneinddragelse er beskrevet i et andet afsnit. I dette afsnit gives forslag til en række forbedringer af børnenes inddragelse - kontinuerlige samtaler med anbragte børn og børnenes kontakt til myndigheden – disse forslag ønskes gennemført parallelt med det foreslåede nye system.

Forældrenes og børnenes retssikkerhed skal sikres i det nye system. Selve systemet bygger som nævnt på en tæt og gensidigt forpligtende dialog, som i sig selv stiller forældrene og børnene bedre både ved undersøgelse, planlægning og handling. Det underbygges af retten og pligten til at reagere, hvis der er grund til det undervejs. Systemet skal ydermere have indbygget konkrete processuelle krav og regler om afgørelser og ankemulighed i de situationer, der er relevante. Herunder i forbindelse med konklusionen på screeningen og ved de aftaler, der indgås om indsatser.

Screeningen og børneplanen foreslås konkret udformet som følger:

Screening

Igangsættes, når kommunen har kendskab til forhold vedrørende et barn eller en familie, der peger på et behov for støtte, eller når kommunen får en underretning og der er handlet efter loven på denne.

Der skal laves en indledende screening – dette skal ske inden 2 uger / 10 hverdage – som skal indeholde (der kan i tillæg til Barnets Lov udvikles særlige screeningsværktøjer til støtte for denne proces):

- Umiddelbare informationer fra professionelle omkring barnet.
- En samtale med barnet (synspunkter og faglig vurdering udarbejdes og barnets ønske til deltagelse og deltagere på netværksmøde aftales)
- En samtale med forældrene (synspunkter og faglig vurdering udarbejdes og ønsker til deltagere på netværksmøde aftales)

- Så vidt det er muligt en kontakt til personer fra det private netværk samt de relevante personer fra det professionelle netværk. Hvis muligt afholdelse af et netværksmøde med de relevante deltagere, barnet (med mindre, der er særlige grunde til ikke at gøre det) og forældrene.
- En umiddelbar konklusion om sagens videre forløb. Konklusionen er en formel afgørelse med høring (som kan ske på netværksmødet) og ankemuligheder. Den skal indeholde:
 - En stillingtagen til eventuel videre undersøgelse af barn, familie og omgivelser
 - En stillingtagen til umiddelbar indsats og om de mål, der er for denne
 - En stillingtagen til opfølgning i sagen (hvis sagen lægges til rette / fortsætter på dette niveau)

Sagen og indsatsen kan fortsætte på dette niveau – hvis der er tale om nuværende § 11 støtte, om støtte efter § 44 (§§83, 84 og 86), §52 stk. 1, stk. 2, stk. 3, stk. 8, stk. 9 og § 52 a, og hvis støtten ikke vurderes at skulle strække sig over mere end 6 måneder.

Hvis særlige forhold gør det nødvendigt – for eksempel ved problemer med at få kontakt til relevante parter eller tolk eller ved andre uafviselige forhindringer – så kan screeningen gennemføres på det foreliggende grundlag, om nødvendigt uden at alle samtaler eller kontakter er gennemført. I så fald skal det indtænkes i konklusionen om sagens videre forløb, hvordan det manglende grundlag for sagen hurtigst muligt skaffes til veje.

Hvis afgørelsen på baggrund af screeningen er, at der er behov for et mere omfattende forløb med yderligere undersøgelse og indsatser, eller hvis den umiddelbare støtte til barnet vil være en (frivillig) anbringelse, aflastning, længerevarende indsatser i hjemmet, så iværksættes der en 'børneplan'.

Børneplan

Børneplanen skal afsluttes inden, der er gået 4 måneder (fristen kan sættes til 6 måneder i de sager, hvor der skal foreligge en forældrekompetenceundersøgelse eller tilsvarende omfattende undersøgelser). Børneplanen er en sammentænkning af den børnefaglige undersøgelse og handleplanen.

Børneplanen skal indeholde:

- En undersøgelse af barnet og dets omgivelser – herunder indhentelse af relevante dokumenter, indhentelse af relevant specialiseret viden og eventuelt udarbejdelse af forældrekompetenceundersøgelse eller andre undersøgelser.
- En kortlægning af barnets og dets omgivelseres ressourcer og udfordringer.
- Afklaring af ønsker, drømme og mål for barnet og ønsker og mål for barnets omgivelser.

- Afklaring af, om barnet har behov for en skoleplan
- Et forslag om den / de indsats, som barnet og familien skal modtage
- En plan for opfølgning med evaluering og revision af mål – hvis opfølgningen på børneplanen sker med en frekvens, der er længere end et halvt år, skal der være en særlig begrundelse for det.

Der skal ske en aktiv inddragelse af forældrene, børnene og de relevante dele af det private og offentlige netværk omkring barnet i processen med børneplanen.

Mens børneplanen udarbejdes, skal der sættes ind med de indsats, der er relevante i sagen, så der hele tiden arbejdes aktivt med de forhold, der bør arbejdes med. Det kan både være sociale indsats, behandling af forskellig art samt alle de relevante indsats i skole, dagtilbud, sundhedsplejen og så videre. Indsætterne skal ses i en helhed, og alle relevante indsats skal indtænkes og aftales forpligtende.

Der afholdes som minimum en børnesamtale og et netværksmøde under udarbejdelse af børneplanen. Derudover vil barnet blive inddraget i de konkrete aftaler om den indsats, der forventes iværksat eller at fortsætte (hvis indsatsen allerede er iværksat og kører samtidig med undersøgelsesarbejdet), det vil have ret til at anmode om, at plan og indsats tages op, hvis det mener, at der er behov for det, og barnet vil i hele forløbet (som beskrevet ovenfor) have direkte adgang til både den ansvarlige sagsbehandler og naturligvis til de pædagoger, lærere mv., som det møder i sin hverdag. Personer, som også er involveret i og forpligtet på den indsats, der ydes i forhold til barnet og familien.

Børneplanens del vedrørende opfølgning og mål forelægges på et netværksmøde, hvor barnet, forældrene, netværkspersoner og relevante fagpersoner (herunder repræsentanter for foranstaltningerne, når de er besluttet) kan deltage. Denne del af børneplanen har karakter af en forpligtende samarbejdsaftale, som kræver alles tilslutning.

De parter, der har indgået samarbejdsaftalen, har ret og pligt til at anmode om en opfølgning, hvis de aftalte mål kræver en revision af indsatsen mellem opfølgningsmøderne, eller hvis de i øvrigt mener, at der er behov for det.

I forlængelse af børneplanens netværksmøde træffes der en afgørelse om indsatsen i forhold til barnet og eventuelt familien. Afgørelsen skal både være langsigtet og være umiddelbart konkret og forpligtende for alle de aktører, der har opgaver i indsatsen.

I det videre arbejde er det relevant, at der i vejledningsmateriale mv. arbejdes med et sæt af regler for børneplanen og et sæt af regler for ungeplanen (fra 15-25 år). Da der - uanset at hovedprincippet er det sammen - vil være forskellige forhold, der skal tages i betragtning, herunder den unges indgang til sagen. Og ungeplanen skal have et stærkt og forpligtende fokus på uddannelse (og UU), revalidering, job, bolig, hjælpemidler og anden støtte til at komme på plads i voksenlivet. Dermed skal

planen også omfatte helt andre aktører, og der skal indtænkes helt andre lovkomplekser.

Bilag 2 (til notat 2):

Indsatsviften

Der er flere gode grunde til at gentænke indsatsviften: *For det første* er der i kommunerne meget forskellig praksis, når det gælder støtte efter § 11 versus kapitel 11, og der er et udtalt ønske om, at den lovgivningsmæssige forskel mellem indsats og bevillinger til § 11 og kapitel 11 gennemtænkes og gøres mere glidende. *For det andet* er der behov se på tværs af de relevante bestemmelser, om indsats, der ligger rundt om i serviceloven, kan samles på en mere overskuelig måde for børn, forældre, sagsbehandlere og andre relevante aktører. *For det tredje* synes logik og systematik i de paragraffer, der er til foranstaltninger efter kapitel 11, at være forsvundet gennem årenes mange lovændringer og tillægsparagraffer. Det er blevet uoverskueligt, og der er noget elastik i metermål over det hele, som ikke er så hjælpsomt for hverken børn, forældre eller sagsbehandlere. *For det fjerde* er det problematisk og ikke fagligt velbegrunder, at regler om BFU, handleplan, retssikkerhed og opfølgning i foranstaltninger efter kapitel 11 er ens uanset foranstaltningens omfang og karakter. Det er heller ikke fagligt velbegrunder, at nogenlunde ens foranstaltninger er placeret og underlagt forskellige regler afhængig af deres placering i serviceloven - foranstaltninger i § 11, i kapitel 11 eller i de paragraffer, der er målrettet børn og familier med funktionsnedsættelser.

En opbygning og opdeling af indsatserne på en anden måde vil give et meget bedre overblik over hvilke tilbud, der kan gives til børn og familier. Endvidere kan en anden opdeling og opbygning åbne for, at den formelle opfølgning i sagerne og regler om afgørelser og ankeadgang gentænkes. Det kan gøres samtidig med, at regler og praksis vedrørende den løbende kontakt og dialog med børnene, forældrene og samarbejdspartnerne afklares i et samlet koncept for den løbende kontakt og den formelle opfølgning.

Samtidig kan et andet system mere eksplicit lægge op til det nødvendige samarbejde med indsatserne i alment systemet – dagtilbud, skole, uddannelsessystem, jobcentre osv. Dette er forsøgt tilgodeset med et nyt forslag til et system, der afløser BFU og handleplan.

Hvis der indføres en helhedsorienteret 'ungeplan', så skal indsatsviften gennemtænkes ud fra de elementer, som en sådan plan skal have. Herunder samspil med indsats i andre sektorer og lovgivninger – jobcentre, uddannelsesvejledning gennem KUI, sociale indsats for voksne, psykiatri mv.

Indsatsviften kan udformes med 4 ”trin”:

”Trin” 1:

Rådgivning og vejledning – åben med mulighed for anonymitet

Det er væsentligt, at kommunen er tilgængelig og nærværende for alle kommunens børn og unge. Den eksisterende åbne rådgivning med mulighed for anonymitet skal fortsat være et ’skal’ tilbud i alle kommuner. Vejledning i kollektive grupper og med få vejledningstimer kan ligge inden for denne kategori.

Børnenes indgang (se særskilt forslag om dette)

Børnegrupper, særlige mødregrupper, sorggrupper mv. Henvielse til tilbud i NGO’er. Vejledningssamtaler op til 5 timer uden screening.

Formalia: Ingen formel afgørelse, ingen krav om opfølgning.

”Trin” 2:

Lette forebyggende foranstaltninger – forudsætter screening (jf. nyt system om undersøgelse og handleplan)

Det bør være muligt at tilbyde en forebyggende indsats på baggrund af en henvendelse, en underretning eller anden viden om et barn. Indsatsen skal sættes ind efter en ”screening”. Tilbuddene på dette trin kan enten etableres, fordi der er behov for at sætte noget i gang, mens man indleder en mere grundig undersøgelse, afdækning og afklaring om mål for indsatserne (børneplan/ungeplan), hvor man også bruger indsatsen til en afsøgning af behov og problemer. Eller der kan være tale om sager, hvor man er overbevist om, at en hurtig og tidsbegrænset indsats i en krisesituation vil afhjælpe de problemer, der er hos barnet, i familien, i skolen eller andet.

Indsatsen svarer til tilbud, som tidligere har været hjemlet i § 11 eller mindre indgribende foranstaltninger efter det nuværende § 52 (bortset fra anbringelser, dagtilbud § 32/ § 52, stk.3 1), 4) og 7)) og § 52a og § 44 (§§ 83, 84 og 86). Dertil kommer indsats i sundhedspleje, dagtilbud, skole mv.

Der kan være samtaler og vejledning individuelt og i grupper, kontaktperson, støtte og vejledning i hjemmet, praktisk hjælp i hjemmet, økonomisk støtte, familiebehandling, støtte og indsats i dagtilbud og skolen, støtte i forhold til uddannelsessted mv. samt praktikophold.

Trin 2 kan maksimalt strække sig over 6 måneder – bortset fra ophold i klub, efterskole mv. og praktikophold.

Formalia: Konklusionen af screeningen er en afgørelse. Der aftales konkret opfølgning som en del af de konklusioner og aftaler, som screeningen og

netværksmødet munder ud i. Opfølgning skal dog senest ske efter 6 måneder – bortset fra dagtilbud, efterskole, og praktikophold, hvor opfølgning sker minimum ved udløb af de konkrete aftaler.

”Trin” 3:

Behandelende forebyggende og kompenserende foranstaltninger – forudsætter en børneplan / ungeplan

Der bør i loven være en række behandlende, forbyggende tilbud, som kan sættes i værk på baggrund af en børneplan/ungeplan. Det er tilbud, som skal støtte, afhjælpe og kompensere barnet og familien over en længere periode. Tilbud, der sættes i værk på trin 3, er kendetegnene ved, at det er tilbud, som skal sikre en udvikling, der hjælper og kompenserer barn og familie i forhold til deres udfordringer. Det er tilbud, der kræver en tæt opfølgning med henblik på løbende at justere indsatsen.

Tilbuddene skal sammensættes, så der sikres en sammenhængende hjælp. De tilbud, der kan sættes i værk på dette trin, er alle de former for nødvendig hjælp, der er behov for konkret i forhold til barnet, barnets omgivelser og familien – herunder de hjælpemidler, der i dag bliver givet efter servicelovens bestemmelser, og den økonomiske støtte, det er muligt at bevilge til barn og familie. Svarende til servicelovens nuværende § 32, § 32a, § 40, § 41 § 42, § 44 (§§ 83, 84 og 86), § 52 og § 52a.

Formalia: Fastlæggelsen af tilbud, der tilrettelægges efter trin 3, sker i den samarbejdsaftale, der er resultatet af børneplanen / ungeplanen. Aftalen er en afgørelse, som forudsætter høring, og som kan ankes. Og væsentlige afvigelser (det må fastlægges eller aftales, hvad det er) i tilbuddet / samarbejdsaftalen skal ske ved en fornyet afgørelse. Opfølgning på mål og udvikling sker efter aftale i samarbejdsaftalen – og der er ret og pligt for aktørerne i aftalen til at reagere, hvis aftalen skrider, eller de i øvrigt mener, at der er behov for det.

Opfølgning på besluttede foranstaltninger sker minimum hver tredje måned.

”Trin” 4:

Behandelende indsatser – forudsætter en børneplan / ungeplan

Tilbuddene på trin 4 er karakteriseret ved, at de kan være omfattende – de kan både være indgribende og længerevarende - men de forudsætter ikke så tæt opfølgning, som indsatser på trin 3. Det kan dreje sig om anbringelser, aflastning og støtte efter § 32, § 40, § 41 § 42 og § 44 (§§ 83, 84 og 86).

Formalia: Fastlæggelsen af støtten sker gennem den samarbejdsaftale, der er resultat af børneplanen / ungeplanen. Aftalen er en afgørelse, som forudsætter høring, og som kan ankes. Opfølgning på mål og udvikling sker efter aftale i samarbejdsaftalen – og der er ret og pligt for aktørerne til at reagere, hvis de mener, at der er behov for at følge op på aftalen.

Opfølgningen på foranstaltninger sker minimum hver 6. måned, men der skal være mulighed for, at det også kan aftales, at der alene er opfølgning en gang årligt.